

Innst. S. nr. 28

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument nr. 8:3 (2002-2003)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevik, Ursula Evje, Torbjørn Andersen og Lodve Solholm om gjennomføring av systemendring i rammeverket for norsk skole for å sikre en god undervisningskvalitet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes dette forslaget:

"Stortinget ber Regjeringen om å legge frem forslag om en systemendring i rammeverket for norsk skole for å sikre en god undervisningskvalitet basert på følgende tiltak:

- A. Privatskoleloven innarbeides i opplæringsloven og det åpnes for fri etablering av skoler basert på nasjonale godkjenningskriterier.
- B. Finansieringen endres slik at skolepenger betales av staten og utbetales direkte til den skolen eleven velger.
- C. Dagens offentlig eide skoler fristilles ved at det etableres selvstendige driftsstyrer med elever og foreldrerepresentanter i styret.
- D. Det etableres et godkjenningsorgan for nye skoler og et skoletilsyn som sikrer kvalitet.
- E. Midlertidig statlig overtagelse av skolebygg.
- F. Arbeidsmiljøloven tilpasses slik at den også gjelder for elever, og Arbeidstilsynet gis ansvar for tilsyn med arbeidsmiljøet for elevene.
- G. Lærerutdanningen utvides til 5 år.
- H. Utdanningstid endres fra 10 til 9 års grunnskole."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem Orheim, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Jan Koløy, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, viser til forslaget gjengitt ovenfor om å be Regjeringen legge fram forslag om en systemendring i rammeverket for norsk skole, spesifisert i 8 underpunkter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen, finner ikke grunn til å be Regjeringen fremme forslag om en omfattende systemendring basert på de tiltakene som er nevnt i forslaget.

Flertallet viser i den forbindelse til at deler av forslaget allerede er behandlet i Stortinget eller at behandling forestår.

Når det gjelder arbeidsmiljøet for elevene, viser flertallet til Innst.O. nr. 7 (2002-2003) om lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Om skolemiljøet til elevene). Flertallet viser til at Odelstinget behandlet denne saken 7. november 2002.

Flertallet viser til at den også nylig har tatt stilling til lærerutdanningens lengde, jf. Innst. S. nr. 262 (2001-2002) om Kvalitetsreformen. Om ny lærerutdanning. Mangfoldig - krevende - relevant. Flertallet viser til Stortingets behandling av denne saken 13. juni 2002.

Flertallet viser til at Stortinget er varslet om at Regjeringen i desember 2002 vil fremme forslag til ny lov om frittstående skoler (friskoler). Flertallet finner det naturlig at spørsmål knyttet til privatskoleloven og fri etablering av skoler blir realitetsbehandlet i den sammenhengen.

Flertallet viser til at Kvalitetsutvalget vil avgi sin innstilling i 2003. Utdanningstid i grunnskolen er en av de sakene utvalget arbeider med. Flertallet viser til at Stortinget vil få sak til behandling på grunnlag av bl.a. denne utredningen.

Også de øvrige endringstiltakene som er nevnt i forslaget, bør etter flertallets mening sees i en større sammenheng. Flertallet viser til nærmere omtale i St.prp. nr. 1 (2002-2003) av at departementet i 2003 bl.a. vil vurdere effekter av gjeldende finansieringsordning i forhold til kvalitet og omstillingsevne, og hva lov- og avtaleverk har å si for kommunenes, skolens og den enkelte lærers handlingsmuligheter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen har merket seg komiteens raske behandling av forslaget om gjennomføringen av en systemendring i rammeverket for norsk skole for å sikre en god undervisningskvalitet. Norsk skole er etter disse medlemmers oppfatning inne i en alvorlig krise både når det gjelder måten ressursene som er til rådighet utnyttes på, og de middelmådige læringsresultatene som oppnås. At fremtiden skal sikres gjennom kunnskap og kompetanse har vært en felles oppfatning blant de ulike politiske partiene. Imidlertid har disse medlemmer merket seg at det er langt mellom ord og handling fra de andre partiene sin side.

Disse medlemmer har merket seg at Fremskrittspartiet står alene om å gjennomføre en systemendring i rammeverket for norsk skole. Videre har disse medlemmer merket seg at flertallets handlekraft begrenser seg til å lappe på det bestående rammeverket skolen er styrt av og som åpenbart gir middelmådige læringsresultater.

Disse medlemmer mener det trengs en helhetlig omlegging av det skolesystemet vi har i Norge, istedenfor å lappe på det bestående.

Disse medlemmer vil understreke behovet for en lovgivning som fører til en likebehandling av offentlige og private skoler. Etter disse medlemmers oppfatning vil dette føre til konkurranse mellom skolene, og dermed en samlet kvalitetsheving. Med økt konkurranse må den enkelte skole utvikle seg til å bli bedre for at den skal fremstå som attraktive for kundene, altså elevene.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag der privatskoleloven innarbeides i opplæringsloven og det åpnes for fri etablering av skoler basert på nasjonale godkjenningskriterier."

Disse medlemmer viser til den finansieringsordningen som er lagt til grunn for skolen i dag, der pengene utbetales over rammetilskuddet til kommunene. Dette medfører etter disse medlemmers oppfatning at det oppstår store kvalitetsforskjeller på det skoletilbudet elevene får fra kommune til kommune og fra skole til skole. På denne bakgrunn er disse medlemmer av den oppfatning at pengene bør utbetales direkte til den skolen den enkelte elev velger å benytte seg av. På denne måten vil en sikre at pengene som er bevilget til skoleformål faktisk tilkommer denne sektoren. Videre vil den enkelte skole måtte tilby en opplæring av høy kvalitet for å tiltrekke seg elever og dermed inntekter. På denne måten vil kvaliteten på skoletilbudet samlet sett etter disse medlemmers vurdering heves.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre finansieringsordningen for skoler slik at skolepenger betales av staten og utbetales direkte til den skolen eleven velger."

Den norske skolen er i sterk grad gjenstand for en sterk statlig styring. Det er etter disse medlemmers oppfatning for lite handlingsrom for skolene til å ta større ansvar for driften. Disse medlemmer vil understreke at fristilte skoler med selvstendige driftsstyrer, der brukerne ved foreldre og elever er representert, vil føre til en mer fleksibel skole som gir rom for mer lokale tilpasninger. I tillegg vil det være hensiktsmessig etter disse medlemmers oppfatning at driftsstyret får foreta de budsjettmessige prioriteringene og selv vektlegge skolens profil.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å fristille dagens offentlig eide skoler ved at det etableres selvstendige driftsstyrer med elever og foreldreprerentanter i styret."

Statens utdanningskontor har i dag ansvaret for å føre tilsyn med skolene. Etter disse medlemmers oppfatning har ikke denne oppgaven blitt ivaretatt som forventet. Statens utdanningskontor er ikke et uavhengig tilsynsorgan, men underlagt departementet. For å få til en kvalitetsheving vil disse medlemmer understreke nødvendigheten av å få på plass en uavhengig tilsynsordning som kan kontrollere at den enkelte skole holder et kvalitetsmessig akseptabelt nivå, samt holder sin virksomhet innenfor de lover og regler som eksisterer. I tillegg vil en fri etableringsordning innenfor rammene av kvalitet etter disse medlemmers oppfatning kreve et uavhengig godkjenningsorgan som etter gitte kriterier er ansvarlig for at nye skoler blir opprettet.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreslå etablering av et godkjenningsorgan for nye skoler og et skoletilsyn som sikrer kvalitet."

Disse medlemmer har merket seg de rapportene og signalene som har kommet fra flere forskjellige instanser det siste året knyttet til tilstanden på skolebygg. Kommunene har etter disse medlemmers oppfatning ikke maktet i tilstrekkelig grad å vedlikeholde skolebyggene. Med den økonomiske situasjonen som mange kommuner er i, stiller disse medlemmer seg tvilende til at de er i stand til å inneha oppgaven med å ruste opp skolebyggene. Ved at staten tar over ansvaret for skolebyggene vil en midlertidig etter disse medlemmers oppfatning ha en klar ansvarsplassering. I tillegg har staten i motsetning til kommunene økonomiske ressurser til å sette inn i arbeidet. For disse medlemmer er det hensynet til elevene som kommer i første rekke, og ønsket om at hver enkelt skoleelev skal ha en fysisk ramme rundt undervisningen som er akseptabel.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om midlertidig statlig overtakelse av skolebygg."

Disse medlemmer har merket seg flertallets vedtak om elevenes skolemiljø, jf. Innst. O. nr. 7 (2002-2003). Disse medlemmer var ikke av samme oppfatning som flertallet i denne saken. Arbeidsmiljøloven vil etter disse medlemmers oppfatning være et sterkere virkemiddel for å styrke elevenes rettigheter til et godt skolemiljø. Arbeidstilsynet har den nødvendige erfaring og kompetanse til å kunne etterprøve om arbeidsmiljøloven blir fulgt i skolen. Disse medlemmer vil understreke at Arbeidstilsynet bør være tilsynsorganet som skal følge opp at elevenes rettigheter knyttet til skolemiljø blir fulgt.

Disse medlemmer viser til at disse medlemmer ikke bifalt flertallets vedtak når det gjelder lærerutdanningens lengde. Lærerutdanningen er en av ytterst få utdanninger som ikke er tilpasset den nye gradsstrukturen, og det finner disse medlemmer merkelig. Lærerens kompetanse og lederegenskaper er avgjørende for elevenes læringsresultater, har flere rapporter og undersøkelser fremvist. Flertallets vedtak i forbindelse med behandlingen av ny lærerutdanning, jf. Innst. S. nr. 262 (2001-2002), er etter disse medlemmers oppfatning ikke tilfredsstillende.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at lærerutdanningen utvides til 5 år."

Disse medlemmer har merket seg at de dokumenterte læringsresultatene til elevene ikke har bedret seg etter innføringen av Reform 97, der grunnskolens lengde ble utvidet fra 9 til 10 år, snarere tvert imot. Ressurssituasjonen for skolen er ytterst anstrengt i dag, og ved å gå tilbake til et 9-årig utdanningsløp for grunnskolen vil en frigjøre betydelige ressurser, som blant annet etter disse medlemmers oppfatning kan brukes til å bedre kvaliteten. Ved å korte ned grunnskolens lengde og samtidig sette i verk kvalitetsforbedrende tiltak, vil en etter disse medlemmers vurdering få et bedre læringsresultat med en nedkorting av utdanningsløpet.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at utdanningstiden endres fra 10 til 9 års grunnskole."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag der privatskoleloven innarbeides i opplæringsloven og det åpnes for fri etablering av skoler basert på nasjonale godkjenningskriterier.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre finansieringsordningen for skoler slik at skolepenger betales av staten og utbetales direkte til den skolen eleven velger.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å fristille dagens offentlig eide skoler ved at det etableres selvstendige driftsstyrer med elever og foreldrerepresentanter i styret.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen foreslå etablering av et godkjenningsorgan for nye skoler og et skoletilsyn som sikrer kvalitet.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om midlertidig statlig overtakelse av skolebygg.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at lærerutdanningen utvides til 5 år.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at utdanningstiden endres fra 10 til 9 års grunnskole.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:3 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevik, Ursula Evje, Torbjørn Andersen og Lodve Solholm om gjennomføring av systemendring i rammeverket for norsk skole for å sikre en god undervisningskvalitet - vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 14. november 2002

Rolf Reikvam
leder

Elsa Skarbøvik
ordfører

Karita Bekkemellem Orheim
sekretær